



Pelastusopisto

Sisäministeriön kannanotto Pelastusopiston vuoden 2023 tilinpäätöksestä

Sisäministeriö antaa valtion talousarviosta annetun asetuksen (1243/1992) 66 i §:n edellyttämän kannanottonsa Pelastusopiston vuoden 2023 tilinpäätöksestä.

Kannanotto perustuu Pelastusopiston vuoden 2023 tilinpäätösasiakirjaan, sisäasiainhallinnon tulosohjausmallin (STOM) tulosohjausasiakirjoihin, Valtiontalouden tarkastusviraston laatimaan tilintarkastuskertomukseen vuodelta 2023 sekä viraston toiminnasta saatuun muuhun informaatioon.

Ministeriön yleisarvio Pelastusopiston tuloksellisuudesta ja toteutumisesta on **hyvä** (asteikko: erinomainen = tavoitteet on ylitetty, hyvä = tavoitteet on saavutettu, tyydyttävä = tavoitteet toteutuneet osittain, välttävä = tavoitteet eivät toteutuneet, heikko = ei aloitettu tai tavoitteista luovuttu).

Valtiontalouden tarkastusviraston tilintarkastuskertomuksessa ei ollut virastolle olennaista huomautettavaa.

1. Arvio tuloksellisuudesta ja sen kehityksestä sekä asetettujen tulostavoitteiden toteutumisesta

Pelastusopiston tuloksellisuus on kehittynyt kokonaisuutena hyvin. Pelastusopisto on toteuttanut perustehtäviään sekä saavuttanut sille asetettuja tavoitteita hyvin ja jopa erinomaisesti.

1.1 Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Pelastusopistolle ei asetettu yhteiskunnallisia vaikuttavuustavoitteita tulossopimuksessa 2023-2027, mutta Pelastusopisto vaikutti osaltaan hallinnonalan yhteisiin yhteiskunnallisiin vaikuttavuustavoitteisiin.

1.2 Toiminnallinen tuloksellisuus

Pelastusopistolle asetettiin tulossopimuksessa vuodelle 2023 seuraavat tulostavoitteet:

- Pelastusopiston koulutus ja TKI –toiminta on laadukasta ja vastaa tarvetta
- kansainvälisen pelastustoiminnan valmiutta ylläpidetään
- pelastustoimen koulutusjärjestelmä vastaa toimintaympäristön haasteisiin
- Pelastusopisto varmistaa ja edistää henkilöstön ja asiakkaiden yhdenvertaista ja tasa-arvoista kohtelua kaikissa tilanteissa. Keskeisenä painopisteenä on erityisen haavoittuvassa asemassa olevien ihmisten tarpeiden huomioiminen toiminnassa.

Asetuista tavoitteista kaksi saavutettiin erinomaisesti, kolme hyvin ja yksi tyydyttävästi. Pelastusopisto saavutti kokonaisuutena asetetut tavoitteet hyvin.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Sisäministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 26
00023 Valtioneuvosto

Kirkkokatu 12
Helsinki

0295 480 171
+358 295 480 171

09 160 44635
+358 9 160 44635

kirjaamo.sm@gov.fi
www.intermin.fi

1.2.1 Toiminnallinen tehokkuus

Pelastusopisto saavutti toiminnallisen tehokkuuden tavoitteet osittain.

Koulutettavapäivien tunnusluvuissa on vuosittaista vaihtelua, joka selittyy mm. sillä, että alipääallystökursseja valmistuu kaksi joka toinen vuosi. Lisäksi ajanjaksolla toteutettiin ylimääräinen ruotsinkielinen pelastajakurssi.

Varautumiskoulutuksen määrän tavoitteesta jäätin valmiusharjoitusten puutteellisten osallistujatietojen vuoksi.

Liiketaloudellisesti hinnoitellun täydennyskoulutuksen koulutettavapäivämäärä kasvoi täydennyspalvelukoulutuksien sekä pelastustoiminnan johtamisen täydennyskoulutusmäärän lisääntymisen vuoksi.

Pelastusopiston henkilötyövuosimäärä kasvoi 134: ään edellisen vuoden 127:sta henkilötyövuodesta. Kasvuun vaikutti ulkopuolisella rahoituksella palkattu tutkimushenkilöstön määrä. Koulutettavapäivien ja henkilötyövuosien suhdeluku laski noin 7 %. Myös koulutettavapäivien määrä suhteessa opettajien määrään laski hiukan edellisen vuoteen verrattuna. TKI –palveluissa tutkimus- ja kehittämishankkeiden määrä 21 oli 1,12 henkilötyövuosiin suhteutettuna.

Opiskelijakohtaiset vuosikustannukset laskivat ammatillisessa peruskoulutuksessa noin 4 % edelliseen vuoteen verrattuna. Tätä selittää opiskelijamäärän kasvu, vaikka kustannukset ovat yleisesti olleet kasvussa hintojen nousun ja inflaation seurauksena. AMK –koulutuksessa kokonaiskustannukset laskivat noin 9 %.

Ammatillisessa lisäkoulutuksessa koulutettavapäivän hinta nousi ollen 219 euroa (vuonna 2022 hinta oli 180 euroa) Hinnan nousua selittivät kustannuksiltaan kalliimmat P-koulutukset sekä koulutettavapäivien määrän lasku varautumiskoulutuksessa.

Koulutuksen kokonaiskustannukset olivat 14 024 403 euroa, mikä on 42 863 euroa enemmän kuin vuonna 2022. Koulutettavapäivän keskimääräinen bruttohinta nousi 2 %.

Kansainvälisen pelastustoiminnan kokonaiskustannukset kasvoivat, koska vuonna 2023 lähetettiin asiantuntijoita mm. Turkkiin sekä toteutettiin valmiussiirrot Portugaliin.

TKI- toiminnan kustannukset nousivat 28 % edellisestä vuodesta. Nousuun vaikuttivat yleinen kustannusten ja palkkojen nousu, hankkeiden määrän sekä henkilötyövuosien määrän kasvu. Hankkeiden myötä myös ulkopuolisen rahoituksen osuus lisääntyi. Pronto –järjestelmän menot kasvoivat ikäänntyneen järjestelmän yhä kasvavien virheiden ja korjaustarpeiden myötä.

Liiketaloudellisesti hinnoitellun täydennyskoulutuksen tuotto laski edellisestä vuodesta noin 2 % ja kustannusvastaavuus hiukan ollen 102 %.

Budjettivaroin tuettujen liiketaloudellisten suoritteiden tuotot nousivat edellisestä vuodesta 13 % ja niiden kustannusvastaavuus oli 74 %.

Liiketaloudellisen toiminnan tuotot kasvoivat edellisestä vuodesta noin 5 %

Julkisoikeudellisten suoritteiden tuotot nousivat edellisestä vuodesta. Kustannusvastaavuus oli 74 % ja se jäi tavoitteesta 11 %, mihin vaikutti osaltaan vesisukelluskurssin kustannusrakenne.

Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot nousivat edellisvuodesta noin 16 % ja kustannusvastaavuus oli 31 % hankkeiden omarahoitusosuuden ollessa keskimäärin 69 %. Hankkeiden omarahoitusosuudet vaihtelevat ulkopuolisen rahoittajan ja hankkeen mukaan.

1.2.2 Tuotokset ja laadunhallinta

Pelastusopisto saavutti lähes kaikki tavoitteensa ja osittain ylitti niitä.

Suoritettujen tutkintojen määrä kasvoi ammatillisten tutkintojen osalta. Tähän vaikuttivat pelastajatutkinnon kasvanut sisäänottomäärä sekä ylimääräinen ruotsinkielinen pelastajakurssi. AMK –tutkintojen määrän osalta tavoite (30) saavutettiin melkein, tutkintoja suoritettiin 29. Varautumiskoulutuksen koulutettavapäiväkertymä oli valmiusharjoitusten vuoksi edellistä vuotta pienempi. P-koulutusta toteutettiin hiukan yli tavoitteen. Kasvaneeseen varautumiskoulutuksen kysyntään ei kaikilta osin ole-massa olleilla resursseilla kyetty vastaamaan.

Sopimushenkilöstön uusia vastaavia kouluttajia valmistui 68 ja aikaisemmin hankitun osaamisen pohjalta uusia kouluttajia rekisteröitiin 11. Alipäällystökursseilta 40 opiskelijaa sai vastaavan kouluttajan pätevyuden. Rajoitetun kelpoisuuden tuottavia vesisukelluskursseja järjestettiin yksi.

Liiketaloudellisesti hinnoitellun täydennyskoulutuksen koulutettavapäivien määrä 2738 toteutui yli tavoitteen sen ollessa 1600.

Tutkintopalautteiden keskiarvojen toteuma 3,16 laski edelliseen vuoteen (3,24) verrattuna. Muun koulutuksen palautteet osoittivat tavoitteitaan korkeampina tyytyväisyyttä opetuksen laatuun.

Turkin maanjäristyksen jälkeisiin avunantotehtäviin lähetettiin 25 asiantuntijaa. Asiantuntijat lähetettiin myös Islannin tulivuorenpurkaukseen liittyen sekä Gazaan. Ukrainaa on tuettu lähettämällä asiantuntija-apua evakointien suunnitteluun. Portugaliin EU:n pelastuspalvelumekanismiin valmiussiirottehtäviin lähetettiin kaksi 24 henkilöä käsittänyttä rotaatioita. Kansainvälisen pelastustoiminnan koulutettavapäivien ja koulutettujen määrä toteutui huomattavasti yli tavoitteen. Tätä selittävät räätälöidyt KVPEL – peruskurssit sekä kenttäharjoitukset.

TKI –palveluissa tuotettiin 21 julkaisua, mikä ylitti tavoitteen (14). Lisäksi ilmestyi Pelastustoimen johtamisen käsikirja sekä Pelastustoimen taskutilasto useiden blogien ja somepäivitysten ohella. TKI –palveluiden henkilöstöstä opetukseen osallistui kymmenen henkilöä. Hanketoiminnasta yli 60 % on vähintään osittain yhteydessä koulutustoimintaan. Akateemisia tutkimuskumppaneita, korkeakouluja tai tutkimuslaitoksia oli mukana seitsemässä hankkeessa.

Pelastusopiston asiakkaiden yhdenvertaisesta kohtelusta tehtiin kaksi valitusta hallinto-oikeuteen ja kaksi kantelua sisäministeriöön.

1.3 Henkilöstövoimavarojen hallinta ja kehittäminen

Pelastusopiston tulossopimuksessa vuodelle 2023 asetettiin mm. seuraavat henkilöstöä koskevat tulostavoitteet:

- Hyvinvoivan henkilöstön osaaminen vastaa muuttuvan toimintaympäristön (mm. digitaalisuus) ja konsernistrategian toimeenpanon edellyttämiä vaatimuksia

Pelastusopisto saavutti tavoitteensa osittain raportoiden tavoitteiden tyydyttävästä ja hyvästä toteutuksesta.

Työtyytyväisyysindeksi oli 3,39 jäaden jäi hiukan tavoitteestaan 3,52. Voin oppia ja uudistua työssäni – mittarin tavoite oli 3,80 ja se ylitettiin indeksin ollessa 3,93. Koulutukseen käytetyn työajan suhde kokonaistyöaikaan oli 0,6 htp/htv, jonka tavoitteesta jäätiin sen ollessa 2,0 htp/htv. Seurantaan heijastuu osaltaan kahden järjestelmän käyttäminen.

2. Käytettyjen tuloksellisuuden raportoinnin perusteiden asianmukaisuus ohjauksen ja tulosvastuun kannalta sekä ministeriön kanta kehittämistarpeista

Pelastusopiston tilinpäätös ja toimintakertomus antavat oikean ja riittävän kuvan viraston toiminnasta.

Pelastusopisto on tuonut selkeästi esille tilinpäätöksessä ja toimintakertomuksessa sisäministeriön asettamat tulostavoitteet ja tavoitteiden toteumat. Tilinpäätöksen liitteet ovat asianmukaiset.

3. Toimenpiteet, joihin viraston on tarpeen ryhtyä tilinpäätöksen johdosta ja tuloksellisuuden parantamiseksi

Pelastusopiston tulee jatkaa hyvää yhteistyötä sisäministeriön pelastusosaston kanssa sekä raportoida viipymättä mahdollisista toiminnan merkittävistä poikkeamista.

Pelastusopiston lähitulevaisuuden haasteena on koulutustarpeisiin vastaaminen samaan aikaan tuottavuusohjelman asettamien vaatimusten kanssa. Avainasemassa menestystekijöinä ovat toiminnan oikea priorisoiminen ja koulutustoiminnan jatkuvuuden ja laadun ylläpitäminen.

Pelastusopiston henkilöstön työtyytyväisyyteen tulee edelleen kiinnittää huomiota.

Koulutukseen käytetyn työajan seuranta on syytä saada todellista työajan käyttöä vastaavaksi.

TKI-toiminnassa tulee käynnistää asiantuntijaverkoston toiminta yhteistyön ja asiantuntijuuden vahvistamiseksi. Lisäksi tulee käynnistää tutkimusohjelmatyö.

4. Ministeriön toimenpiteet tilinpäätöksen johdosta ja tuloksellisuuden parantamiseksi

Sisäministeriö toimii tiiviissä yhteistyössä Pelastusopiston kanssa sekä seuraa lainsäädäntö- ja kehittämistoimien vaikutuksia operatiiviseen toimintaan.

Sisäministeriö vahvistaa ohjaustaan sisällyttämällä tulosohjattavalle virastolle annettavaan ohjeistukseen ministeriön tahtotilaa aiempaa enemmän ja aikaistamalla ohjeistusta tulossopimusten valmistelusta. Näin tulosohjattavalla virastolla on tulossopimusesityksen valmistelussa jo tiedossa ministeriön toivomat keskeisimmät asiat.

Sisäministeriö tukee viraston tuottavuusohjelman toimeenpanoa ja ydintoiminnan toimintaedellytysten turvaamista. Ministeriö vahventaa erityisesti hankehallintoon ja toimitila-asioihin liittyvää ohjausta ja yhteistä tilannekuvaa sekä tukee virastoa muissa asioissa, jotka kuuluvat ministeriön toimivaltaan. Vuoden 2024 aikana ministeriö seuraa tuottavuusohjelman vaikutuksia viraston henkilöstön työhyvinvointiin.

Sisäministeri

Mari Rantanen

Kansliapäällikön sijaisena
osastopäällikkö

Jukka Aalto

Liitteet

Jakelu Pelastusopisto

Tiedoksi VM Valtiovarainministeriö
Valtiontalouden tarkastusvirasto VTV
Valtiokonttori
Sisäministerin erityisavustajat
SM PEO Pelastusosasto

VN/6785/2024-SM-29

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: